



17 ינואר 2024; ז' בשבט התשפ"ד

לכבוד,

רו"ח מתניהו אנלגמן

מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

משרד מבקר המדינה

ירושלים

הנדון: החלטת מבקר המדינה לפתוח בבדיקת הדרג הביטחוני והצבאי נוכח

מתקפת שבעה באוקטובר ומלחמת "חרבות ברזל"

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), אנו מתכבדים לפנות אליכם כדלהלן:

- כידוע, מזה למעלה ממאה ימים, מדינת ישראל נמצאת במלחמה קשה ועקובה מדם – מלחמת "חרבות ברזל" (להלן: "המלחמה"). המלחמה, אשר החלה כמתקפת פתע של ארגון הטרור חמאס על יישובי עוטף עזה ביום שבת ה-7.10.2023, גרמה עד כה לאבדות קשות בקרב כוחות הביטחון ואזרחי המדינה, זרעה הרס עצום ביישובי עוטף עזה והובילה לפינוי של מאות אלפי אזרחים שוכני קו העימות מבתיהם לתקופה בלתי ידועה. המערכה כללה גם גיוס מילואים נרחב של למעלה מ-350,000 חיילי וחיילות מילואים, לכל המערכים בצה"ל ובמערכת הביטחון.
- פנייה זו נעשית על רקע פרסומים בתקשורת, לפיהם מבקר המדינה הורה לעובדי משרד מבקר המדינה להתחיל בבדיקה נרחבת של מערכת הביטחון כולה, בשורת סוגיות הנוגעות למלחמה.¹
- על-פי הפרסומים, מבקר המדינה שיגר בשבוע שעבר מכתב לשר הביטחון יואב גלנט, ובו הודיע לו על כוונתו לפתוח בביקורת מפורטת של שורת סוגיות הנוגעות למלחמה, תוך כדי הלחימה המתנהלת. עוד פורסם, כי מקורות ביטחוניים הביעו תמיהה על החלטת מבקר המדינה לחקור את אירועי השבעה באוקטובר והמלחמה בעוד המלחמה מתנהלת, וכן עלה החשש שמא הדו"ח יהווה המשך של ההתקפות מצד גורמים בכירים בממשלה, בהם ראש הממשלה עצמו – של הגורמים הביטחוניים.²
- כמו כן פורסם, כי חלק מהסוגיות שמבקש מבקר המדינה לחקור נופלות לכאורה, בתחום עיסוקה של ועדת חקירה עתידית – ממשלתית או ממלכתית, וכי רשימת הנושאים המתוכננת להיבחן על-ידי מבקר המדינה היא מקיפה ואינה משאירה בפועל דריסת רגל לחקירה של גופים ממלכתיים אחרים. כך, רשימה זו כוללת, על פי הפרסומים את "תפיסת הביטחון הלאומי והשפעתה על תהליכים מרכזיים בדרג המדיני ובצה"ל, הגנת הגבול בעזה לפני המתקפה תוך שחיקת הפרימטר (אזור החיץ הביטחוני שמעבר לגדר), מהלך האירועים ב-7 באוקטובר ופעילות הדרג המדיני, צה"ל ושב"כ, הבקרה המודיעינית במל"ל בצה"ל ובשב"כ לפני המבצע, שקיפות צה"ל – ראיית צה"ל בפני האויב, מצב מרכיבי הביטחון וכיתות הכוננות

¹ עמוס הראל "בזמן שנתניהו מנסה לעכב את תחקירי צה"ל, מבקר המדינה מתחיל בבדיקת תפקוד הצבא" באתר "הארץ" (6.1.2024), זמין ב: <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-01-06/ty-article/.highlight/0000018c-df4f-d751-ad8d-ffefa25f0000?ts=1705489724088>

² שם.



בעוֹטף עזה, שימור ייצור אמצעי לחימה מתוצרת ישראל בתעשיות הביטחוניות המקומיות, אפקטיביות מכשול התפר בעוֹטף ירושלים, רישוי המסיבה ברעים ואבטחתה, וכן יתירות מערכות ההתרעה המבצעיות בצה"ל ב-7 באוקטובר"³.

5. אמש, פורסם בנוסף כי המסמכים המפורטים והתכתובות אשר דורש מבקר המדינה לקבל מגופי הביטחון כבר עכשיו, מטילים עול על ראשי המערכות, ובאופן אשר מאלץ אותם להשקיע זמן יקר לטובת העניין תוך כדי המלחמה ומבלי שיש להם את היכולת להסביר את המידע המבוקש.⁴

6. כך, פורסם כי מבקר המדינה פנה לאמ"ן, לשב"כ ולמוסד, וביקש הערכות מצב, תוכניות מבצעיות, פקודות הגנה וסיכומי מודיעין. בתגובה, מקורות ביטחוניים טענו – כך על-פי הפרסומים – כי מדובר בטרחה בירוקרטית אשר עלולה להוביל לחשיפת מסמכים מודיעיניים סודיים ביותר במהלך הקרבות.⁵

7. **אם כן, פתיחה בחקירה על-ידי מבקר המדינה של הדרג הצבאי והביטחוני, בעוד שהמלחמה עדיין מתנהלת עשויה לפגוע פגיעה של ממש במאמץ המלחמתי.**

8. דרישה של מסמכים ותחקירים מגורמים צבאיים וביטחוניים בכירים, כל עוד אותם גורמים ממש עסוקים בניהול לחימה עיקשת וארוכה מזה למעלה משלושה חודשים, מהווה עול בירוקרטי וגוזלת זמן ופנאי אשר נדרשים להיות מושקעים כעת בלחימה. כל עיסוק אחר, לרבות איסוף המסמכים והסתייעות בגורמים משפטיים לצורך כך – עשוי לפגוע באופן משמעותי בלחימה.

9. כמו כן, בחירתו של מבקר המדינה להתמקד בחקירה מטעמו בדרג הביטחוני והצבאי, מעלה חששות כבדים מאוד לחדירה של שיקולים פוליטיים זרים לשיקול דעת הביקורת ולהחלטת מבקר המדינה לבצע את החקירה מטעמו בשלב זה.

10. בחירה זו של מבקר המדינה להתמקד בעיקר בדרג הביטחוני והצבאי בחקירתו, בשעה שכבר ברור לכל שנפלו כשלים חמורים בהתנהלות הגורמים הממשלתיים ובתפקוד הרשויות השונות באירועים שהובילו למלחמה ובניהול הלחימה – מעלה תמיהה.

11. עוד נבקש לציין, כי האסון שפקד את מדינת ישראל ביום 7.10.2023 הוא אסון היסטורי בתולדותיה, אשר לבטח יזכר כאסון לדורות. אשר על כן, דרך המלך לחקור את האירוע ולהפיק ממנו לקחים על מנת שלא ישנו כמותו היא באמצעות הקמת וועדת חקירה ממלכתית, אשר לבטח תקום.

12. כל חקירה אשר מבקש מבקר המדינה לנהל כעת, תוך איסוף חומרים מהגורמים הביטחוניים והצבאיים בשלב הזה וכל עוד אין החלטה רשמית על הקמת וועדה ממלכתית, עשויה לעלות כדי שיבוש ראיות, ולפגוע בכל מלאכה עתידית של וועדת החקירה הממלכתית, לכשתקום.

³ שם.

⁴ טובה צימוקי "מיומני מבצעים ועד סיכומי דיון: המסמכים המסווגים שדורש המבקר על 7 באוקטובר" באתר Ynet (16.1.2024), זמין ב:

https://www.ynet.co.il/news/article/hj00n7z4ka?utm_source=ynet.app.ios&utm_term=hj00n7z4ka&utm_campaign=general_share&utm_medium=social&utm_content=Header

⁵ שם.



13. על תרומתה של הקמת ועדה חקירה ממלכתית לחקר אירועים מכוננים, והחשיבות שבשמירה על עצמאותה נקבע בפסיקה אך לאחרונה בפסק דינו של בית המשפט העליון בפרשת כלי השיט (בג"ץ 3921/20 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה (נבו 22.07.2021)), כדלקמן:

"בד בבד, השאלה אם ראוי כי הממשלה תחליט על הקמת ועדת חקירה או בדיקה, היא שאלה נפרדת. היועץ המשפטי לממשלה מצא כי בעקבות חקירת פרשת כלי השיט נחשפה תמונה מדאיגה, שאינה עומדת בסטנדרטים ראויים של רשות ציבורית, וכי נמצאו ליקויים המחייבים הפקת תובנות ולקחים בנוגע להליכי הרכש הביטחוני במדינה. בזהירות המתבקשת, ניתן לומר כי התמונה הלכאורית העולה מהחומר שלפנינו תומכת במסקנה זו וכי נותרו סימני שאלה המרחפים ממעל, שיש בהם כדי להטיל צל על תקינות תהליכי קבלת ההחלטות בתחום רכש כלי השיט. בנסיבות אלו, דומה כי עריכת בחינה ביקורתית עצמאית באשר להליכי קבלת ההחלטות בנושא המדובר, היא צעד רצוי המתיישב עם אינטרס השמירה על ביטחון המדינה".

14. אשר על כן, ועל מנת לפגוע פגיעה של ממש במאמץ המלחמתי ובפועלה של וועדת חקירה ממלכתית לחקר המלחמה והאירועים שהובילו למתקפת הטרור הרצחנית של השבעה באוקטובר, אנו פונים אליך בבקשה כי תבהיר את הצורך בחקירת הגורמים הביטחוניים והצבאיים על ידי משרד מבקר המדינה בשלב זה.

15. לאור חשיבות הדברים ודחיפותם, נודה לתגובתכם המהירה.

בכבוד רב,

רותם בבלי דביר, עו"ד
מנהלת מחלקת ליטיגציה מנהלית

תומר נאור, עו"ד
היועץ המשפטי

העתק:

חה"כ מיקי לוי

יו"ר הוועדה לענייני ביקורת המדינה, הכנסת